

Een sleutelrol voor executieve
functies bij kinderen en
jongeren: effectieve
hulpverlening en onderwijs

Slot

- Antwerpen, SIG
- 7 november 2024

Vandaag

- Theoretische context

- Meten

- Diagnostiek & Interventies

Theorie: Executieve functies en hun ontwikkeling

- Wat zijn executieve functies? (Mariëtte)
  - Denkfuncties > doelgericht en sociaal aangepast gedrag.
  - Ontwikkeling en individuele verschillen.
- Neurobiologisch perspectief (Jiska)
  - Het brein van kinderen wordt superefficiënt (groeispurt).
  - De invloed van genen (aanleg) en de omgeving (invloed van de context).
  - Let op wat je allemaal aanbiedt (vaak veel te veel). De drie R's.
- Psychosociaal perspectief (Dieter)
  - Interactie leerkracht – leerling (1:1 niveau en klasniveau) heeft klein-gemiddelde invloed EF.
  - Interactie ouder – kind (effect $\pm$ idem). Maar ook: familiaal stressmodel en socio-economische status.
  - Let op: correlatie en causaal verband!

Meten: Hoe herken je zwakke executieve functies

Horen, zien en meten in de klas, thuis, tijdens spel en in de hulpverlening (Jody)

- Niet makkelijk; **kijken op meerdere momenten en in meerdere situaties.**
- Sterke ontwikkeling van executieve functies tijdens kindertijd.
- Let op: **zijn er niet andere dingen aan de hand** (vermoeidheid, stress, etc.)?
- Meten van EF (en/en)
  - Neuropsychologische tests
  - Vragenlijst over dagelijks leven
  - Observaties
- NB. EF-problemen hangen vaak samen met **leer- en ontwikkelingsproblematiek.**

Interventies: Aan de slag vanuit een visie

Onderliggende mechanismen voor verandering (Dieter)

- Inzetten op verbetering van EF kan aanzienlijke voordelen bieden voor het functioneren op school en in sociale omgevingen.
- Directe EF-training en optimalisatie van leercontext lijken de centrale interventies voor verbetering EF.
- Werkingsmechanismen:
  - automatisering,
  - belasting EF gradueel verhogen,
  - context vereenvoudigen
- Werk aan de hand van visie en richtlijnen!!

Diagnostiek & interventies: Executieve functies niet op de afspraak

- **ASS (Kris)**
  - Personen met autisme doorgaans lagere prestatie op EF-taken; grote individuele verschillen + comorbiditeit.
  - EF niet bruikbaar in onderkende diagnostiek autisme.
  - **Wél een rol voor EF in verklarende diagnostiek en interventies.**
- **ADHD (Dagmar)**
  - M.n. problemen met werkgeheugen en inhibitie.
  - Diagnostiek volgens richtlijnen; individueel sterkte-zwakteprofiel (niet in onderkende diagnostiek)
  - **EF onderzoek alleen in functie van handelingsplan (incl. psycho-educatie, gedragsinterventies, medicatie)**
- **LVB + hoogbegaafdheid (Jody)**
  - In aanleg: cognitief, sociaal, emotioneel, zelfbewustzijn = **versneld bij hoogbegaafd en vertraagd bij LVB.**
  - Brede en handelingsgerichte diagnostiek.
  - **Bij LVB en HB problemen op gedragsniveau; aanpak gericht op optimaliseren van omgeving (maatwerk).**
- **Emotieregulatie (Laura)**
  - Basis EFs sterke relatie met emotieregulatie + impact van andere problemen (stress, angst, stemming).
  - Nauwkeurige assessment bepaalt welke aanpak het best past.
  - **Training emotieregulatie: m.n. doelgerichte regulatie + accepteren en verdragen.**

AI-gegenereerd:
“A burst of intellectual
breakthrough”